

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.013.02.2019

Pan
Dariusz Barton
Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator
Zabytków
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie
ul. Podwale 1
10-900 Olsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/023 – Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie, ul. Podwale 1, 10-900 Olsztyn (dalej: WUOZ lub Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Barton, Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków, od 14 listopada 2016 r. (dalej: WKZ). W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: 1. Andrzej Kaliczyński, pełniący obowiązki Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków, od 30 czerwca 2016 r. do 14 listopada 2016 r.,2. Barbara Zalewska, Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków, od 30 kwietnia 2004 r. do 30 czerwca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.2. Współpraca przy realizacji działań i celów ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (do dnia 8 lipca), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Bartosz Kościukiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/74/2019 z 4 czerwca 2019 r. (akta kontroli str.1-2)

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

Podjęmowane przez WKZ w okresie objętym kontrolą działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych³ na terenie województwa warmińsko-mazurskiego były na ogół prawidłowe i odpowiadające możliwościom finansowym Urzędu. Należy jednak zauważyć, że wielkość dotacji celowych udzielonych na dofinansowanie prac koniecznych przy ww. zabytkach nie była w pełni adekwatna do zgłoszonych potrzeb. Ponadto, stosowana w latach 2018 – 2019 procedura rozpatrywania wniosków o udzielenie powyższych dotacji nie była prawidłowa.

W kontrolowanym okresie do WUOZ wpłynęło 301 wniosków o udzielenie dotacji. Rozpatrzono 189 z nich, opiewających na kwotę 6 019,1 tys. zł⁴. Dotacje natomiast przyznano w 108 przypadkach, tj. jedynie w 36% wszystkich złożonych wniosków,

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Zgodnie z definicją, zawartą w art. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, w Polsce są następujące mniejszości narodowe: białoruska, czeska, litewska, niemiecka, ormiańska, rosyjska, słowacka, ukraińska, żydowska (Dz. U. z 2017 r. poz. 823).

⁴ 112 wniosków odrzucono i pozostawiono bez rozpatrzenia.

a przyznana kwota wyniosła 3 948,1 tys. zł (66% wnioskowanej kwoty). W latach 2018 – 2019 rozpatrywanie i przyznawanie dotacji celowych odbywało się w oparciu o wewnętrzne regulaminy, których zapisy nakładały na przyszłych beneficjentów wymagania dotyczące dokumentowania zasadności wniosków w zakresie wykraczającym poza przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁵ oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków⁶. Zdaniem NIK, stosowanie takich nadmiernych – w stosunku do przepisów powszechnie obowiązujących – wymogów mogło prowadzić do niesłusznego pomniejszenia grona potencjalnych beneficjentów dotacji. Niezależnie jednak od powyższych okoliczności zaznaczyć należy, że główny wpływ na stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie dofinansowania prac przy zabytkach miały niewystarczające środki przekazywane WKZ przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Rzetelnie sprawowano nadzór konserwatorski nad zabytkami stanowiącymi materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych⁷. Prowadzono wykaz udzielonych dotacji na prace przy zabytkach i informowano o ich udzieleniu inne organy uprawnione do przekazywania dotacji na ww. cele. W przypadkach powzięcia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, składano zawiadomienia do organów ścigania dotyczące niewłaściwego postępowania z zabytkami stanowiącymi materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych. Prawidłowo i rzetelnie rozpatrywano wpływające zgłoszenia dotyczące ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.

WKZ prawidłowo udostępniał właścicielom lub posiadaczom zabytku mniejszości narodowych dokumentację tych zabytków. Zawniósł również do Starosty Powiatu Elbląskiego o ustanowienie społecznego opiekuna zabytku.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności⁸

OBSZAR

1. Działania na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zastępca WKZ – Andrzej Kaliczyński poinformował że wszystkie obiekty ze spisu należy traktować jako obiekty, które przed 1945 r., na terenie dzisiejszego województwa warmińsko – mazurskiego, stanowiły w większości własność ludności niemieckiej. Administracja polska na tych terenach była budowana od podstaw po 1945 r, organ konserwatorski nie dysponuje materiałem w postaci odpowiednich dokumentów na podstawie których dałoby się szczegółowo określić dokładny stan historycznej zabudowy. Jednocześnie Zastępca WKZ podkreślił, że działając na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, nie znajduje uzasadnienia do prowadzenia odrębnych czynności urzędowych odnośnie zabytków

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 2067, ze zm. (dalej: ustawa o ochronie zabytków).

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1674 (dalej: Rozporządzenie).

⁷ Zabytek wytworzony na terytorium Polski przez mniejszości narodowe, zamieszkujące teren przedwojennej Rzeczypospolitej lub wytworzone przez narodowości zamieszkujące dawne niemieckie tereny w północnej i zachodniej części obecnej Polski (tzw. Ziemie Odzyskane) przed 1945 r., tj. przed wcieleniem tych ziem do terytorium państwa polskiego.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

wytworzonych przez mniejszości narodowe. Rolą organu konserwatorskiego, zdaniem WKZ jest ocena wartości artystycznej, naukowej i historycznej obiektu i zapewnienie warunków prawnych do jak najlepszego zagospodarowania obiektu przez ich właścicieli.

W latach 2016-2019, według stanu na dzień 31 grudnia każdego roku oraz 30 kwietnia 2019 r., do rejestru zabytków znajdujących się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wpisanych było:

- 5 200 zabytków nieruchomości, w tym 5 133 zabytków⁹ stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych w 2016 r.,
- 5 208 zabytków, w tym 5 141 zabytków stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych w 2017 r.,
- 5 223, w tym 5 157 zabytków stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych w 2018 r.,
- 5 231, w tym 5 164 zabytków stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych w 2019 r.

W okresie tym w wojewódzkiej ewidencji zabytków ujętych było odpowiednio:

- 11 505 zabytków w 2016 r., z których wszystkie były zabytkami stanowiącymi materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych (11 425 – mniejszość niemiecka, 13 – żydowska),
- 12 311 zabytków w 2017 r. (12 221 – niemiecka, 23 – żydowska),
- 12 429 zabytków w 2018 r. (12 326 – niemiecka, 37 – żydowska),
- 12 456 w 2019 r. (12 351 – niemiecka, 38 – żydowska).

W WUOZ analizowano aktualność i kompletność prowadzonej wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wojewódzkiego rejestru zabytków poprzez przypisanie takich obowiązków osobom zatrudnionym w Urzędzie.

Zastępca WKZ wyjaśnił, że analiza zawartości wojewódzkiej ewidencji zabytków odbywała się w sposób ciągły, tj. na bieżąco była wykonywana przez pracownika za to odpowiedzialnego. Polegała ona na sporządzaniu kart wojewódzkiej ewidencji zabytków i włączaniu zabytków do niej oraz powiadamianiu jednostek samorządu terytorialnego o tym fakcie. Tak samo odbywało się to w przypadku wyłączenia zabytków z wojewódzkiej ewidencji zabytków. W Urzędzie wydział dokumentacji zabytków prowadził na bieżąco księgi rejestru zabytków (A, B, C). Po wydaniu i uprawomocnieniu się decyzji o wpisie zabytku do rejestru zabytków uzupełniano na bieżąco dane w tych księgach w zależności od rodzaju zabytku (nieruchomy, ruchomy i archeologiczny). Analogiczne działania miały miejsce w przypadku otrzymania decyzji ministra o wykreśleniu zabytku z rejestru zabytków.

(akta kontroli str.3-21)

1.2. W latach 2016-2019 (do 31 marca) WKZ wydał 5 658 pozwoleń na prowadzenie prac przy zabytkach stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych¹⁰. Realizację tych pozwoleń monitorowano poprzez kontrole prowadzonych prac oraz dokonywanie odbiorów prac zakończonych. W latach tych pracownicy Urzędu wykonali 196 odbiorów prac przy zabytkach stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych¹¹, przy czym w każdym przypadku prace były objęte dofinansowaniem udzielonym przez WKZ lub Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Najkrótszy oraz najdłuższy

⁹ Na potrzeby kontroli NIK wyodrębniono z rejestru zabytków zabytki stanowiące materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych, wyłączając z tego zbioru zabytki stanowiące łącznie 67 układów urbanistycznych i układów ruralistycznych.

¹⁰ 1608 pozwoleń w 2016 r., 1667 w 2017 r., 1757 w 2018 r. oraz 626 w 2019 r. Dotyczyły one m.in. obiektów takich jak: Zamek Krzyżacki w Działdowie, Pałac w Sztynorcie, Zamek Biskupów Warmińskich w Lidzbarku Warmińskim, Zamek Krzyżacki w Kętrzynie, Pałac w Drogoszczach, Zamek Kapituły Warmińskiej w Olsztynie,

¹¹ 58 odbiorów w 2016 r., 64 w 2017 r., 64 w 2018 r. oraz 10 w 2019 r.

czas w jakim dokonano odbioru konserwatorskiego od momentu zgłoszenia przez zarządcę obiektu wynosił odpowiednio 3 i 31 dni.

Pracownicy Urzędu przeprowadzili ogółem 321 kontroli (planowych i doraźnych) w latach 2016-2019 (do końca I kwartału), z czego 308 dotyczyło zabytków stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych. Główne ustalenia poczynione w toku tych kontroli dotyczyły m.in. prowadzenia prac bez pozwolenia WKZ, niszczenia oraz zaniedbania zabytku. W związku z tymi kontrolami wydano 159 zaleceń konserwatorskich oraz 65 decyzji dotyczących zabytków stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych¹². Egzekwowanie wydanych zaleceń i decyzji prowadzono m.in. poprzez ponowne kontrole, wizje lokalne, oględziny. Nie korzystano z wykonania zastępczego robót konserwatorskich, bowiem nie było przypadków tego wymagających. W 102 przypadkach stwierdzono postępującą degradację zabytku lub jego zniszczenie¹³. Podjęte działania w tym zakresie objęły m.in. wydanie zaleceń pokontrolnych, decyzji nakazujących podjęcie określonych działań wobec zabytków, nałożenie kar pieniężnych oraz zawiadomienia do organów ścigania.

(akta kontroli str.22-64)

1.3. W okresie objętym kontrolą, według stanu na 25 czerwca 2019 r., WKZ przekazał środki finansowe na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych w kwocie 3 948,1 tys. zł, co stanowiło 100% wszystkich przyznanych dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich nad zabytkami wpisanymi do rejestru. Kwota wykorzystana przez beneficjentów dotacji wyniosła 3 948,1 tys. zł. Nie było przypadków niewykorzystania dotacji i jej zwrotu.

W każdym roku okresu objętego kontrolą WKZ w wydanych przez siebie zarządzeniach określał regulamin rozpatrywania i udzielania dotacji celowej oraz refundacji na ww. prace¹⁴. W regulaminach określono m.in. terminy składania wniosków¹⁵, wymagane załączniki oraz dziewięć kryteriów oceny wniosków i ich punktację (maksymalna łączna punktacja wynosiła 100 punktów). Najważniejszymi wagowo kryteriami były:

- konieczność przeprowadzenia prac wynikająca ze złego stanu zachowania zabytku – maksymalnie 25 punktów,
- czas powstania i wartość zabytku (historyczna, artystyczna, naukowa, w tym uznanie za Pomnik Historii) – maksymalnie 25 punktów,
- znaczenie w skali regionu – maksymalnie 20 punktów.

¹² Zalecenia i decyzje dotyczyły m.in. wykonania remontu elementów obiektu, przywrócenia pierwotnej aranżacji, zdemontowania reklam z elewacji zabytku, zabezpieczenia zabytku przed dostępem zwierząt i wody do wewnątrz, wykonania konserwacji elementów zabytku, uzupełnienia ubytków w ścianach zabytku, wzmocnienia i zabezpieczenia odkształconych detali architektonicznych, demontażu elementów konstrukcji.

¹³ Np. spękanie elewacji, odspajanie się tynku ze ścian, zdestruowane detale architektoniczne, ubytki więźby dachowej, brak stolarki okiennej, zamurwane otwory drzwiowe, brak pokrycia dachowego i konstrukcji dachu, zarwane stropy, korozja biologiczna drewnianych elementów więźby dachowej, wyrzuczenia ryzalitów.

¹⁴ Zarządzenie nr 66/2015 WKZ z 30 grudnia 2015 r. w sprawie przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków usytuowanym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego ze środków pozostających w dyspozycji finansowych WKZ w 2016 r. oraz tryb rozliczania i kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji; Zarządzenie nr 66/2015 WKZ z 5 stycznia 2017 r. w sprawie przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków usytuowanym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego ze środków pozostających w dyspozycji finansowych WKZ w 2017 r. oraz tryb rozliczania i kontroli prawidłowości wykorzystania dotacji; Zarządzenie nr 5/2018 WKZ z 26 stycznia 2018 r. w sprawie procedury rozpatrywania i udzielania dotacji celowej oraz refundacji przez WKZ w roku 2018; Zarządzenie nr 2/2019 WKZ z 26 stycznia 2018 r. w sprawie procedury rozpatrywania i udzielania dotacji celowej oraz refundacji przez WKZ w roku 2019.

¹⁵ Koniec lutego w przypadku realizacji prac w danym roku oraz koniec czerwca w przypadku refundacji.

Ponadto jednym z kryteriów była także ocena budżetu przedstawionego we wniosku, za którą można było uzyskać maksymalnie pięć punktów. W katalogu tych kryteriów nie wskazano rozpatrywania wniosków według przynależności zabytku do dziedzictwa danej mniejszości narodowej. W regulaminach na lata 2018 i 2019 określono wymóg załączania do wniosku o przyznanie dotacji/refundacji dokumentów niewymienionych w § 6 Rozporządzenia, a także wskazano katalog błędów formalnych niepodlegających uzupełnieniu i stanowiących podstawę do odrzucenia wniosku (szczegółowy opis znajduje się w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”).

W okresie objętym kontrolą do WUOZ wpłynęło łącznie 301 wniosków o udzielenie dotacji, o których mowa w art. 74 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie zabytków, z czego 61 w 2016 r., 78 w 2017 r., 85 w 2018 r. oraz 77 w 2019 r. (do 30 kwietnia 2019 r.). Spośród nich, w 108 (36% wszystkich złożonych wniosków i 57% wniosków rozpatrzonych) przypadkach udzielono dotacji, w 81 jej nie przyznano, zaś 112 wniosków odrzucono z powodu uchybień formalnych (37% wszystkich złożonych wniosków), np. niepotwierdzenia wszystkich kopii za zgodność z oryginałem, niezłączenia niektórych wymaganych dokumentów, sporządzenia pełnomocnictwa w innej formie niż wymagana lub braku wymaganych przez WKZ podpisów na niektórych dokumentach. Łączna wnioskowana kwota wszystkich pozytywnie rozpatrzonych spraw wyniosła 6 019,1 tys. zł, zaś przyznana 3 948,1 tys. zł, przy czym w podziale na poszczególne lata okresu objętego kontrolą kwoty te wynosiły odpowiednio: 1 394,6 tys. zł i 1 038,5 tys. zł w 2016 r., 1 187,4 tys. zł i 1 005,8 tys. zł w 2017 r., 1 640,1 tys. zł i 978,8 tys. zł w 2018 r. oraz 1 797,0 tys. zł i 925,0 tys. zł w 2019 r. WKZ informował wnioskodawców o stwierdzonych brakach formalnych we wnioskach i wzywał do ich poprawienia, zaś wnioski zawierające błędy formalne nie podlegały uzupełnieniu i ocenie merytorycznej – były odrzucane.

Zastępca WKZ wyjaśnił, że przyznanie ww. dotacji w 108 przypadkach spośród 188 rozpatrzonych wniosków (nieodrzuconych) wynikało z małej puli środków finansowych otrzymywanych od wojewody na ten cel. Komisja oceniająca przyznała punkty według określonych w regulaminie kryteriów, tworząc listę nieodrzuconych wniosków od ocenionego najwyżej do ocenionego najniżej. Otrzymana od wojewody kwota na udzielenie dotacji była rozdzielona na dofinansowanie prac ocenionych najwyżej, aż do jej wyczerpania. Nie wystarczało tych środków na przydzielenie dotacji wszystkim wnioskodawcom, których wniosków nie odrzucono.

Szczegółowym badaniem objęto próbę ośmiu umów dotacji o udzielenie dotacji na prace przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków¹⁶, o łącznej kwocie przyznanej

¹⁶ Doboru próby dokonano w sposób celowy wybierając osiem umów o najwyższych kwotach udzielonej dotacji. Dofinansowane zadania dotyczyły w 2016 r. – Konserwacji XVII wiecznego krucyfiksu autorstwa Issaka Rigi zawieszzonego nad ołtarzem głównym Bazyliki, beneficjentem była Rzymsko-Katolicka Parafia św. Jakuba, ul. Staszica 12 w Olsztynie; Remontu dachu nawy głównej i prezbiterium, wymiana obróbek blacharskich rynien i rur spustowych w kościele p.w. św. Kosmy i Damiana w Świątkach, beneficjentem była Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. św. Kosmy i Damiana w Świątkach; w 2017 r. – Remontu dachu korpusu od strony prezbiterium – Frombork, beneficjentem była Archidiecezja Warmińska, ul. Pieniężnego 22 w Olsztynie; Remontu dachu nawy głównej połaci południowej kościoła p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jelonkach, beneficjentem była Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jelonkach, w 2018 r. – Naprawy dachu nawy głównej połaci północnej oraz kruchty bocznej kościoła p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jelonkach - na szerokości 7,50+7,80m od strony attyki, beneficjentem była Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jelonkach; Prace konserwatorskie przy organach – renowacja konturu i magazynów powietrza z kościoła p.w. Św. Piotra i Pawła w Lidzbarku Warmińskim, beneficjentem była Parafia Rzymsko-Katolicka Św. Piotra i Pawła w Lidzbarku Warmińskim; 2019 r. – Remont części ogrodzenia przy kościele parafialnym p.w. Św. Mikołaja w Pogroździu - segment A, beneficjentem była Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Mikołaja w Pogroździu; Prace konserwatorskie okien (7 sztuk) prezbiterium katedry p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Fromborku (prace konserwatorskie przy maswerkach i oszkleniu 2 okien), beneficjentem była Archidiecezja Warmińska, ul. Pieniężnego 22 w Olsztynie.

dotacji 1 035,7 tys. zł (łącznie kwota wnioskowana wynosiła 1 230,2 tys. zł). Analiza tych umów wykazała m.in., że beneficjenci dotacji zobowiązani byli do:

- wykorzystania jej na cel w jakim ją otrzymali,
- prowadzenia przeglądów gwarancyjnych,
- przekazania do WUOZ sprawozdania końcowego z wykonania zadania, protokołu odbioru, oryginałów rachunków i faktur, potwierdzenia płatności, kosztorysu powykonawczego, obmiaru wykonanych robót,
- umieszczenia tablic informujących o przyznanej dofinansowaniu.

Przekazujący dotację w umowach zastrzegł sobie prawo do kontroli prawidłowości wykonania zadania, w tym wydatkowania środków z dotacji. W zbadanych ww. ośmiu przypadkach nie skorzystano z tego uprawnienia i nie przeprowadzono kontroli¹⁷. Weryfikacja rozliczenia dotacji oparta była na analizie otrzymanych dokumentów, które potwierdziły realizację umowy zgodnie z jej postanowieniami. Wydatkowanie środków nastąpiło zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie, tj. pierwsza rata stanowiąca połowę kwoty dofinansowania została przekazana beneficjentowi w terminie 30 dni od dnia podpisania umowy, a pozostała – po pozytywnej weryfikacji rozliczenia realizacji umowy na podstawie otrzymanych dokumentów.

Zastępca WKZ wyjaśnił, że przekazanie drugiej transzy dotacji po zweryfikowaniu dostarczonych przez beneficjenta dokumentów rozliczeniowych jej wykorzystania wynikało z zasad prawidłowego gospodarowania środkami publicznymi i dokumentowania tych czynności. Zapewniono to poprzez wyegzekwowanie od beneficjentów dotacji przedłożenia dokumentów wymaganych do jej rozliczenia po zakończeniu prac i przed przekazaniem pełnej kwoty. Doświadczenie w tym zakresie pokazało, że w przypadku przekazania dotacji w całości przed zakończeniem prac i przedstawieniem dokumentów z jej realizacją, były trudności w wyegzekwowaniu od beneficjentów przedłożenia ww. dokumentacji.

(akta kontroli str.20-21, 65-165)

1.4. Zgodnie z art. 82 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków, WKZ w latach objętych kontrolą prowadził wykaz udzielonych dotacji na prace przy zabytkach, w tym zabytkach stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych, który zamieszczono na stronie internetowej biuletynu informacji publicznej Urzędu. Wykazy te zawierały nazwy i adresy wnioskodawców, nazwy zadań oraz kwoty zarezerwowane na dofinansowanie. W każdym przypadku przyznanej dotacji, informacje w tym zakresie przekazywano do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, rady powiatu oraz rady gminy – terytorialnie właściwych ze względu na lokalizację zabytku.

W 2016 r. podczas weryfikacji jednego z wniosków o udzielenie dofinansowania¹⁸ WKZ odrzucił ten wniosek, bowiem ustalił, że wnioskodawca jednocześnie ubiegał się o dotację na u Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

(akta kontroli str.166-177)

1.5. W okresie objętym kontrolą WKZ, zgodnie z art. 41 ustawy o ochronie zabytków, złożył 13 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz siedem o podejrzeniu popełnienia wykroczenia, których przedmiotem były zabytki stanowiące materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych, z czego odpowiednio po dwa w 2016 r., sześć i cztery w 2017 r., pięć i jedno w 2018 r. oraz dwa zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w 2019 r. (do 3 lipca). Dotyczyły

¹⁷ W latach 2016-2019 nie przeprowadzono kontroli prawidłowości wykonania dotowanego zadania bowiem było to uprawnienie przekazującego dotację określone w umowie, a nie jego obowiązek.

¹⁸ Złożony przez Diecezję Warmińską, Parafię Rzymskokatolicką Matki Boskiej Częstochowskiej w Łukcie dotyczył zadania: konserwatorskie prace ratownicze i restauratorskie przy ołtarzu głównym w kościele pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Łukcie, zaś wnioskowana kwota wynosiła 60,0 tys. zł.

one m.in. zniszczenia zabytków wskutek aktów wandalizmu, prowadzenia prac przy zabytkach bez pozwolenia WKZ, nielegalnej rozbiórki zabytku, kradzieży, nielegalnego zamieszczania reklam i zadaszeń na zabytku, niezabezpieczenia przed niszczeniem, niewykonania zaleceń pokontrolnych, wymiany okien. Z otrzymanych dziewięciu informacji zwrotnych dotyczących zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstw wynikało, że w dwóch przypadkach sprawcy zostali ukarani, w trzech kolejnych sprawy umorzono, w czterech sprawach odmówiono wszczęcia dochodzenia. Odnośnie wyniku złożonych zawiadomień o podejrzeniu popełnienia wykroczenia WKZ uzyskał informacje zwrotne w trzech przypadkach. Wynikało z nich, że nielegalnie zamieszczone reklamy i zadaszenia zostały usunięte, ukarano sprawcę mandatem karnym (100 zł), a w jednym przypadku odmówiono wszczęcia dochodzenia.

(akta kontroli str.178-179)

1.6. W latach 2016-2019 (do 3 lipca) do Urzędu trafiło 47 skarg i wniosków, w formie pisemnych lub telefonicznych zgłoszeń, dotyczących obiektów stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych, związanych m.in. z montowaniem urządzeń lub reklam na zabytkach, prowadzeniu robót bez pozwolenia, złego stanu technicznego obiektu zabytkowego. W każdym takim przypadku pracownicy WUOZ podjęli działania w celu wyjaśnienia zgłoszonych okoliczności. Działania te polegały m.in. na przeprowadzeniu kontroli, przeprowadzeniu oględzin, udzieleniu pisemnej informacji zwrotnej. Wskutek działań Urzędu w sprawach tych m.in. wydano osiem decyzji administracyjnych nakazujących podjęcie określonych działań wobec zabytku, w 14 przypadkach wydano zalecenia pokontrolne oraz w dwóch kolejnych przypadkach nałożono na osoby odpowiedzialne kary pieniężne (za niewykonanie części zaleceń pokontrolnych oraz prowadzenie prac bez pozwolenia).

(akta kontroli str.180-185)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W regulaminach obowiązujących w latach 2018-2019, dotyczących procedury rozpatrywania wniosków o udzielenie dotacji na prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, zobowiązano wnioskodawców do przedłożenia wraz z wnioskiem dokumentów niewymienionych w § 6 Rozporządzenia. Dotyczyło to np. obowiązku przedłożenia:

- kopii pozwolenia WKZ na prowadzenie prac objętych wnioskiem potwierdzona za zgodność z oryginałem przez osobę upoważnioną do reprezentowania wnioskodawcy,
- kopii pozwolenia na budowę,
- kosztorysu:
 - inwestorskiego i/lub wstępnego, tzw. wstępnego całkowitych kosztów prac sporządzonego przez wykonawcę, co do którego wymagano aby zawierał następujące elementy: stronę tytułową, szczegółowy przedmiar robót, kalkulację szczegółową cen jednostkowych, tabelę wartości elementów scalonych sporządzoną w postaci sumarycznego zestawienia wartości robót określonych przedmiarem robót, łącznie z narzutami kosztów pośrednich, kosztów zakupu i zysku, odniesionych do elementu obiektu oraz uwzględniać wartość netto i brutto, a także był zweryfikowany i podpisany przez inspektora nadzoru inwestorskiego, wykonawcę prac, kierownika robót i przedstawiciela wnioskodawcy. Podpis inspektora nadzoru inwestorskiego musiał mieć następujące brzmienie:
„Kosztorys zweryfikowano w zakresie zastosowanych cen, norm kosztorysowych i obmiarów. Inspektor nadzoru. Imię i nazwisko. Pieczęć”;

- inwestorskiego/wstępnego prac, co do którego wymagano, aby był szczegółowy i zawierał następujące elementy: stronę tytułową, szczegółowy przedmiar robót, kalkulację szczegółową cen jednostkowych, tabelę wartości elementów scalonych sporządzoną w postaci sumarycznego zestawienia wartości robót określonych przedmiarem robót, łącznie z narzutami kosztów pośrednich, kosztów zakupu i zysku, odniesionych do elementu obiektu oraz uwzględniał wartość netto i brutto. Dokument ten musiał być zweryfikowany i zatwierdzony przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane, podpisany przez osobę wykonującą kosztorys i wnioskodawcę lub jego przedstawicieli;
- powykonawczego, co do którego wymagano aby zawierał następujące elementy: stronę tytułową, szczegółowy obmiar robót, kalkulację szczegółową cen jednostkowych, tabelę elementów scalonych. Powinien także być zweryfikowany i podpisany przez inspektora nadzoru inwestorskiego, wykonawcę prac, kierownika robót i przedstawiciela wnioskodawcy. Podpis inspektora nadzoru inwestorskiego musiał mieć następujące brzmienie: „Kosztorys zweryfikowano w zakresie zastosowanych cen, norm kosztorysowych i obmiarów. Inspektor nadzoru. Imię i nazwisko. Pieczęć”.

W § 6 ust. 1 pkt 7 Rozporządzenia Minister MKiDN określił, że wniosek o udzielenie dotacji zawiera kosztorys całkowitych kosztów prac przy zabytku wpisanym do rejestru i nie wskazał, jakie elementy taki kosztorys ma zawierać. Również w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym¹⁹, nie wskazano aby kosztorys inwestorski zawierał wymagania określone przez WKZ w Regulaminach. W § 7 tego rozporządzenia, mowa jest m.in., że jedynym wymaganym podpisem jest podpis osoby, która sporządziła ten kosztorys.

Ponadto w regulaminach tych wskazano, że weryfikacja wniosków odbywała się pod względem formalnym i polegała na sprawdzeniu czy nie zawierają one błędów formalnych oraz braków formalnych. Za braki formalne, które mogły zostać poprawione przez wnioskodawcę uznano m.in. nieprawidłowe lub brak wypełnienia jakiegokolwiek pola w formularzu wniosku, brak zdjęć lub ich nieczytelność, brak podpisu wnioskodawcy na załącznikach. Za błędy formalne uznano natomiast, niewykonanie czynności polegających na poprawieniu braków formalnych w sposób wskazany w regulaminie, brak podpisu wnioskodawcy pod wnioskiem, brak aktualnego dokumentu potwierdzającego posiadanie tytułu prawnego do zabytku, brak kosztorysu ofertowego/powykonawczego oraz błędy rachunkowe w kosztorysie. Przepisy Rozporządzenia zobowiązywały natomiast organ rozpatrujący wnioski do wezwania wnioskodawcy do uzupełnienia wniosku. Dopiero brak takiego uzupełnienia w terminie określonym w § 7 ust. 2 Rozporządzenia umożliwiał pozostawienie takiego wniosku bez rozpatrzenia. Rozporządzenie nie określało braków formalnych, których samo wystąpienie skutkowało odrzuceniem wniosku (pozostawieniem bez rozpatrzenia), bez możliwości ich uzupełnienia lub poprawienia.

Skutkiem ww. nieprawidłowości było odrzucenie trzech spośród 162 wniosków złożonych w latach 2018-2019 m.in. w związku z nieprzedłożeniem ww. dokumentów lub przedłożeniem ich w innej formie niż wymagana przez WKZ, o czym poinformowano wnioskodawców. Takie działanie mogło również utrudniać dostęp do aplikowania o przyznanie dotacji, a także może powodować sytuacje,

¹⁹ Dz. U. z 2004 r. Nr 130 poz.1389 (dalej: rozporządzenie ws. kosztorysu inwestorskiego).

w których wnioskodawcy byli zmuszeni do ponoszenia kosztów związanych z przygotowaniem dokumentów w wymaganej przez WKZ formie.

Zastępca WKZ wyjaśnił, że zobowiązanie wnioskodawców do przedkładania kopii pozwolenia WKZ na prowadzenie prac przy zabytku wynika z art. 36 ustawy o ochronie zabytków, bowiem według niego wnioskodawca/inwestor nie może otrzymać dotacji na wnioskowane prace, na przeprowadzenie których nie posiada stosownego pozwolenia. W sprawie załączania kopii pozwolenia na budowę, Zastępca WKZ wyjaśnił, że posiadanie przez inwestora tego pozwolenia wynika z art. 39 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁰.

Najwyższa Izba Kontroli podziela pogląd, że inwestor zobowiązany jest do posiadania pozwolenia na budowę w przypadku prowadzenia zamierzeń tego wymagających. Nie podziela jednak zdania, że daje to podstawę WKZ do zobowiązania wnioskodawcy do przedłożenia z wnioskiem o dotację kopii tego pozwolenia potwierdzonej za zgodność z oryginałem.

Odnosnie ustanowionego w regulaminach wymogu przedkładania wraz z wnioskiem o dotację kosztorysu inwestorskiego i/lub wstępnego, kosztorysu inwestorskiego/wstępnego prac oraz kosztorysu powykonawczego, Zastępca WKZ wyjaśnił, że taka forma kosztorysu jest niezbędna i wynika z art. 76 ustawy o ochronie zabytków oraz, że jego zdaniem kosztorys jest ważnym dokumentem i powinien być podpisany przez wszystkich uczestników procesu budowlanego. Podał, że wymóg aby na kosztorysie był złożony podpis inspektora nadzoru inwestorskiego jest uzasadniony, bowiem zgodnie z przepisami prawa do obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego należy m.in. kontrolowanie rozliczeń inwestycji.

NIK nie podziela zdania w powyższej sprawie zaprezentowanego przez Zastępcę WKZ. W art. 76 ustawy o ochronie zabytków mowa jest o nakładach koniecznych ustalonych na podstawie kosztorysu zatwierdzonego przez WKZ. W przepisie tym oraz w § 6 Rozporządzenia nie wskazano żadnego rodzaju kosztorysu spośród wymienionych w regulaminach ustalonych przez WKZ. Zgodnie z art. 25 pkt 4 kontrolowanie rozliczeń budowy może być obowiązkiem inspektora nadzoru inwestorskiego, do którego ma prawo go zobowiązać inwestor, o ile inwestor zostanie do tego zobowiązany lub ustanowi go z własnej inicjatywy w razie stwierdzenia takiej potrzeby. Poza tym NIK nie podziela zdania Zastępcy WKZ o konieczności podpisania kosztorysu przez wszystkich uczestników procesu budowlanego, bowiem na etapie uzyskiwania dofinansowania nie ma prawnego obowiązku ustanawiania wszystkich uczestników tego procesu (wykonawca, kierownik budowy, inspektor nadzoru inwestorskiego). Należy też zaznaczyć, że ani przepisy ustawy o ochronie zabytków, ani Rozporządzenia oraz rozporządzenia ws. kosztorysu inwestorskiego nie dają WKZ uprawnień do określania szczegółowej formy kosztorysu.

W sprawie określenia w regulaminach przyznawania dotacji na prace przy zabytku katalogu błędów formalnych oraz braku możliwości ich uzupełnienia, Zastępca WKZ wyjaśnił, że wynika to z wieloletniej praktyki udzielania tej dotacji przez WKZ. Taki zapis eliminuje wnioski przygotowane bez należytej staranności i przyspiesza prace związane z rozpatrzeniem wszystkich złożonych wniosków o dotację.

Zdaniem NIK należy podkreślić, że stanowisko to nie uwzględnia wymogu przestrzegania przy rozpatrywaniu wniosków o dotacje celowe przepisów Rozporządzenia. Przy czym, przepisy te (jak wyżej wspomniano) nie przewidują instytucji błędów formalnych lub braków formalnych, które nie mogłyby z uwagi na

²⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, ze zm.

swój charakter podlegać uzupełnieniu bądź sprostowaniu, i w konsekwencji powodować pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

(akta kontroli str.119-155)

OCENA CZĄSTKOWA

WKZ na ogół rzetelnie i w sposób prawidłowy określił potrzeby w zakresie ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych. Sprawował właściwy nadzór nad zabytkami stanowiącymi ww. dziedzictwo. W zależności od posiadanych środków finansowych, przekazywał je na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach, a także prowadził wykaz udzielonych na te cele dotacji oraz informował o ich udzieleniu inne organy uprawnione również do udzielania takich dotacji. Jednak przekazane środki nie były w pełni adekwatne do zgłoszonych potrzeb. Przy czym, określając wewnętrzne procedury rozpatrywania wniosków o dofinansowanie, wymagał od wnioskodawców dołączenia do wniosku dokumentów niewymienionych ani w ustawie o ochronie zabytków, ani w Rozporządzeniu Ministra KiDN. Skutecznie natomiast egzekwowano od beneficjentów dotacji przedłożenie dokumentów rozliczeniowych. Ponadto, WKZ w uzasadnionych przypadkach składał zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw lub wykroczeń wobec zabytków stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych, a także prawidłowo rozpatrywał wpływające zgłoszenia dotyczące ich ochrony.

OBSZAR

2. Współpraca przy realizacji działań i celów ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą obowiązywało jedno porozumienie, o którym mowa w art. 96 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków, zawarte z Gminą Miasto Elbląg²¹. Porozumienie to dotyczyło powierzenia Gminie Miasto Elbląg spraw z zakresu właściwości WKZ w obszarze administracyjnym Miasta Elbląg. WKZ nie przekazywał środków finansowych Gminie Miasto Elbląg na wykonywanie zadań z zakresu administracji rządowej zawartych w porozumieniu, bowiem kompetentnym do tego był Wojewoda Warmińsko-Mazurski, któremu przekazano informację na etapie planowania dochodów i wydatków budżetowych na 2016 r. o zaplanowanej kwocie 1 tys. zł na wydatki na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień (Dział 921, rozdział 92120, §2020). WKZ w 2016 r. nie przeprowadził kontroli w ramach nadzoru nad realizacją tego porozumienia. Przyczyną rozwiązania porozumienia w grudniu 2016 r. była likwidacja funkcji Miejskiego Konserwatora Zabytków w Elblągu, w związku z wypowiedzeniem umowy o pracę na wniosek pracownika.

Współpraca WKZ z właścicielami lub zarządcami zabytków odbywała się m.in. poprzez przekazywanie co roku dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych. Z dotacji tej korzystali m.in. beneficjenci tacy jak: Archidiecezja Warmińska, parafie rzymsko-katolickie, prawosławne, grecko-katolickie, ewangelicko-augsburskie, zakony, wspólnoty mieszkaniowe, jst, fundacje, osoby fizyczne

Ponadto WKZ współpracował z właścicielami (posiadaczami) i zarządcami obiektów będącymi zabytkami stanowiącymi materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych, w szczególności poprzez udostępnienie do wglądu dokumentacji obiektu. W latach objętych kontrolą WKZ otrzymał 297 wniosków o udostępnienie dokumentacji do wglądu. Wydał również na wniosek wyżej wymienionych 2 427 zaleceń konserwatorskich określających sposób korzystania z zabytku, jego

²¹ Zawarto 30 grudnia 2008 r., rozwiązano 9 grudnia 2016 r.

zabezpieczenie i wykonanie prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian. Najdłuższy oraz najkrótszy czas na załatwienie wniosku o wgląd do dokumentacji wynosił od jednego do 21 dni, zaś w przypadku zaleceń konserwatorskich, z uwagi na to, że jest to prawo właściciela, a nie obowiązek WKZ oraz, że nie jest to postępowanie administracyjne, w Urzędzie przyjęto termin 30 dni na załatwienie tego rodzaju sprawy.

Ponadto współpraca WKZ z innymi podmiotami w zakresie ochrony zabytków stanowiącymi materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych objęła m.in. przeprowadzenie pięciu szkoleń z tej tematyki w urzędach, jednostkach Policji i szkołach²², udział w komisji konkursowej na zagospodarowanie zabytku oraz współpracę przy przeprowadzeniu olimpiady historii powiatu elbląskiego.

(akta kontroli str.186-202)

2.2. W okresie objętym kontrolą WKZ nie współpracował ze społecznymi opiekunami zabytków mniejszości narodowych, bowiem nie było takich opiekunów na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W maju 2019 r. WKZ złożył wniosek do Starosty Powiatu Elbląskiego o ustanowienie społecznego opiekuna zabytków w zakresie opieki nad zabytkami architektury miasta Pasłęka i kościoła w Mariance. Wg stanu na 26 czerwca 2019 r. oczekiwano na rozpatrzenie tego wniosku przez Starostę.

(akta kontroli str.203)

2.3. W latach 2016-2019 (czerwiec) WKZ nie zasięgał opinii Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków, o której mowa w art. 99 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków.

Zastępca WKZ wyjaśnił, że nie zasięgało takich opinii bowiem nie było potrzeb w tym zakresie.

(akta kontroli str.20-21, 204-208)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

WKZ skutecznie współpracował z innymi jednostkami oraz właścicielami lub zarządcami zabytków stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych przy realizacji działań i celów ich ochrony. Prawidłowo udostępniał właścicielom lub posiadaczom zabytków stanowiących materialne dziedzictwo kulturowe mniejszości narodowych dokumentację tych zabytków. Zawniósł również do Starosty Powiatu Elbląskiego o ustanowienie społecznego opiekuna zabytku.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli nie sformułowała uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski

Określenie w procedurze rozpatrywania wniosków o udzielenie dotacji na prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, wymogu dołączania do wniosków o jej udzielenie dokumentów wymienionych w § 6 Rozporządzenia oraz rozpatrywanie tych wniosków zgodnie z § 7 Rozporządzenia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

²² Tematyka tych szkoleń obejmowała m.in. ochronę zabytków województwa warmińsko-mazurskiego, ochronę zabytków ruchomych i zielonych, plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej, ochronę zabytków archeologicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 17 lipca 2019 r.

Kontroler
Bartosz Kościukiewicz
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie
z up. Piotr Wanic
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis